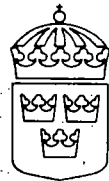

Kulturutskottets betänkande

1988/89:KrU11

Anslag till internationellt kulturellt samarbete

1988/89
KrU11

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet de förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1988/89:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) under avsnittet H. Internationellt kulturellt samarbete (punkterna H 1–H 4) samt motioner som väckts i anslutning härtill.

Utskottet tillstyrker med ett undantag regeringens förslag i propositionen.

I fråga om anslaget Kulturellt utbyte med utlandet föreslår utskottet en höjning med 1 204 000 kr. Anslagshöjningen avser bidrag till Svenska föreningen Nordens allmänna verksamhet.

Två reservationer har fogats till betänkandet.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen har

dels under punkt H 1 (s. 468–471) föreslagit riksdagen att till Kulturellt utbyte med utlandet för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 9 090 000 kr.,

dels under punkt H 2 (s. 471–472) föreslagit riksdagen att till Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m. för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag av 20 100 000 kr.,

dels under punkt H 3 (s. 473) föreslagit riksdagen att till Bidrag till internationella kongresser m.m. i Sverige för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 906 000 kr.,

dels under punkt H 4 (s. 473–475) föreslagit riksdagen att till Bidrag till svenska institut i utlandet m.m. för budgetåret 1989/90 anvisa ett anslag av 8 720 000 kr.

Motioner

1988/89:Kr316 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp,m,c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om minimiorganisationen för Svenska unescorådets kansli.

1988/89:Kr321 av Lennart Andersson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utbyggt stöd till Svenska föreningen Norden.

1988/89:Kr328 av Karin Söder m.fl. (c,m,fp,vpk,mp) vari yrkas att riksdagen för 1989/90 till Bidrag till Föreningen Norden anvisar ett anslag om 1 204 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1988/89:Kr355 av Jan Hyttring m.fl. (c) vari yrkas

10. att riksdagen till H 1. Kulturellt utbyte med utlandet anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 1 000 000 kr. förhöjt anslag om 10 090 000 kr. varvid förhöjningen tillföres ett nytt delanslag Kultur- och folkrörelsekontakter med Baltikum.

Utskottet

Kulturellt utbyte med utlandet (H 1)

Från anslaget utgår bl.a. bidrag till Svenska föreningen Nordens verksamhet. Regeringens förslag till medelsanvisning innefattar ökade bidrag till föreningens allmänna verksamhet och till föreningens skol- och kulturverksamhet. För föreningens allmänna verksamhet innebär förslaget en ökning med 110 000 kr. till 1 796 000 kr.

I överensstämmelse med vad Föreningen Norden begärt i sin anslagsframställning yrkas i motion Kr328 (c,m,fp,vpk,mp) att bidraget till föreningens allmänna verksamhet ökas till 3 milj. kr. Motionärerna bakom motion Kr321 (s) vill att stödet till föreningens verksamhet successivt byggs ut. I motionerna hänvisas bl.a. till Föreningen Nordens starka ambition att i ett skede då de europeiska integrationsfrågorna har högsta aktualitet förstärka det nordiska samarbetet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att en förstärkning av anslaget är berättigad med hänsyn till den viktiga roll som föreningen spelar genom att sprida kunskap om och förankra det nordiska samarbetet hos en bred publik. Utskottet tillstyrker följaktligen bifall till motion Kr328. Genom detta ställningstagande får även motion Kr321 anses väsentligen tillgodosedd.

Utskottet har i övrigt inte någon erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning till bidrag till Svenska föreningen Norden.

Internationella kontakter är ett naturligt inslag i de större kulturinstitutionernas verksamhet och medel för internationellt utbyte finns inom deras ordinarie anslag. I övrigt utgår över utbildningsdepartementets huvudtitel medel till internationellt kulturutbyte – utöver de särskilda insatser som görs på det nordiska området – främst genom att medel beräknas till statens kulturråd och Svenska institutet. Dessa organ har fått ett särskilt ansvar för att ge stöd till det internationella kulturutbytet inom alla sektorer av kulturlivet. Enligt de riktlinjer som riksdagen efter förslag av regeringen lagt fast bör det internationella kulturutbytet grundas på principen att utbytet innehåll och inriktning skall fritt bestämmas av de institutioner, organisationer och enskilda som verkar inom området (prop. 1978/79:147, KrU 1978/79:31, rskr. 1978/79:348).

Med hänvisning till händelseutvecklingen i Baltikum vill motionärerna bakom motion Kr355 (c) att det under anslaget skall beräknas 1 milj. kr. till kultur- och folkrörelsekontakter med Baltikum (yrkande 10). Det är, menar motionärerna, angeläget att såväl folkrörelser som kulturinstitutioner och enskilda kulturutövare aktivt kan delta i det utbyte på bl.a. det kulturella området som nu synes bli möjlig.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att utvecklingen i Baltikum bör följas med stort intresse, inte minst med avseende på möjligheten att öka kultur- och folkrörelsekontakterna mellan Sverige och Baltikum. Enligt utskottets uppfattning talar emellertid starka skäl för att kulturutbytet med Baltikum även i fortsättningen skall ske enligt samma principer som kulturutbytet med övriga delar av världen. Det bör följaktligen få ankomma på respektive myndighet att – med beaktande av de riktlinjer som riksdagen lagt fast – ansvara för fördelningen av tillgängliga medel på länder och kulturområden. En anslagspost som riktar sig mot ett särskilt land eller grupp av länder bör därför inte nu införas under anslaget H.1.

Vid sin bedömning av motionsförslaget beaktar utskottet att den utveckling som sker i Baltikum har uppmärksammats i ett antal andra under allmänna motionstiden väckta och till utrikesutskottet remitterade motioner i skilda frågor som rör förhållandet mellan Sverige och Baltikum. Utrikesutskottet har därmed att ta ställning bl.a. till ett förslag om ett anslag om 10 milj. kr. till stipendier och kulturellt utbyte.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Kr355 yrkande 10.

Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m. (H2)

Från anslaget utgår bl.a. medel till Sveriges årsbidrag till Unesco och bidrag till Svenska unescorådet för rådets möten, utrednings- och programverksamhet.

Svenska unescorådet har till uppgift att för Sveriges del vara ett sådant nationellt samarbetsorgan som enligt stadgan för Förenta Nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco) förutsätts finnas för att samordna de viktigaste nationella organen inom Unescos område med organisationens verksamhet.

Rådet skall främja Unescos verksamhet i Sverige och stödja svenska insatser inom ramen för organisationens program.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Enligt instruktionen för Svenska unescorådet skall kansligöromål, föredragandeuppgifter och utredningar utföras av personal inom utbildningsdepartementet eller genom departementets försorg.

Unescorådets kansliresurser tas upp i motion Kr316. Motionärerna framhåller att rådets arbetsutskott samt fyra fackutskott är mycket aktiva och arbetar med konkreta planer som för att kunna förverkligas fordrar bra kansliresurser. Det pågående och planerade arbetet utvecklas närmare i motionen. Under påståendet att kansliet fått vidkännas neddragningar m.m.

som verkat hämmande för verksamheten vill motionärerna att en minimiorganisation för kansliet skall garanteras. 1988/89:KrU11

I årets och föregående års budgetproposition har regeringen redovisat Sveriges engagemang i Unesco och de förhoppningar som kan knytas till den positiva utveckling av Unescos verksamhet som organisationen står inför. I sådant sammanhang har regeringen också framhållit att Sveriges ökade engagemang i Unesco, genom medlemskap i dess styrelse m.m., medför ett särskilt ansvar för Sverige att följa och bereda frågor rörande utvecklingen inom Unesco samt att sprida information i det svenska samhället om Unesco och dess arbete. Mot bakgrund av det synsätt som regeringen redovisat i dessa sammanhang förutsätter utskottet att regeringen är uppmärksam på Svenska unescorådets behov av kansliresurser inte bara för den löpande verksamheten utan också för särskilt resurskrävande projekt. Motionen avstyrks därför.

Bidrag till internationella kongresser m.m. i Sverige (H 3) och Bidrag till svenska institut i utlandet m.m. (H 4)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräkning av medel för Svenska föreningen Nordens allmänna verksamhet*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr321 samt med bifall till motion 1988/89:Kr328, båda motionerna i motsvarande del, beslutar att för angivna ändamål under anslaget H 1 skall beräknas 3 000 000 kr.,

2. beträffande *beräkning av medel för kultur- och folkrörelsekontakter med Baltikum*

att riksdagen med avslag på motion 1988/89:Kr355 yrkande 10 beslutar att medel för angivna ändamål inte skall beräknas under anslaget H 1,

3. beträffande *medelsanvisningen under H 1*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr321, med bifall till motion 1988/89:Kr328 och med avslag på motion 1988/89:Kr355 yrkande 10, samtliga motioner i motsvarande del, beslutar att till *Kulturellt utbyte med utlandet* för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 10 294 000 kr.,

4. beträffande *Svenska unescorådets kansliresurser*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr316,

5. beträffande *medelsanvisningen under H 2*

att riksdagen beslutar att till *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag av 20 100 000 kr.,

6. beträffande *medelsanvisningen under H 3*

att riksdagen beslutar att till *Bidrag till internationella kongresser m.m. i Sverige* för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 906 000 kr.,

7. beträffande *medelsanvisningen under H 4*
att riksdagen beslutar att till *Bidrag till svenska institut i utlandet m.m.*
för budgetåret 1989/90 anvisa ett anslag av 8 720 000 kr.

Stockholm den 23 februari 1989

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Åke Gustavsson (s), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Lars Ahlström (m), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s) och Lola Björkquist (fp).

Reservationer

1. Beräkning av medel för kultur- och folkrörelsekontakter med Baltikum (mom. 2)

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 10" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som motionärerna ger uttryck för, nämligen att det är viktigt att den utveckling av nära mänskliga kontakter i vårt närområde som nu synes bli möjlig inte hämmas av resursbrist. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet motionärernas förslag att det under anslaget skall beräknas 1 milj. kr. till kultur- och folkrörelsekontakter i Baltikum.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräkning av medel för kultur- och folkrörelsekontakter med Baltikum*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Kr355 yrkande 10 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget H 1 skall beräknas 1 000 000 kr.,

2. Medelsanvisningen under H 1 (mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen under H 1*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr321 samt med bifall till motionerna 1988/89:Kr355 yrkande 10 och motion 1988/89:Kr328, samtliga motioner i motsvarande del, beslutar att till *Kulturellt utbyte med utlandet* för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag av 11 294 000 kr.

